

ANHOLT: Det mest afsides sted i Danmark — og hvorfor rejsen er umagen værd

Om sommeren flyder Anholts havn over med lystbåde, gin & tonics og fest i den lyse sommernat. Men når højsæsonen brænder ud, opstår den ægte magi. Kattegats isolerede enebærø viser sin sande natur som et sted for meditative vandreture gennem ørkenen, morgenkaffe i klitterne, stjernehimmel uden lysforurening og gamle sommerhuse med brændeovn og dårligt internet. Her går livet langsommere, næsten baglæns, og det største eventyr er følelsen af at have god tid, meget langt væk fra alting.

ISSUE 03
2026
Tekst og fotos: Maria Halse

EN FÆRGETUR TILBAGE I TIDEN

"Det er som at tage 50 år tilbage i tiden" - Taxachaufføren, der samler os op fra letbanen i Grenaa ser lidt skeptisk på os: *"Har I været der før?"*. Han læsser taxaen med vores vandrerygsække og kører os de tre kilometer til færgen. Forude venter en tre timer lang færgetur til det mest afsidesliggende sted i Danmark: En ø i midt i Kattegat, halvvejs til Sverige.

Efter 45 minutter på færgen synes kajen stadig umådelig tæt på. De rutinerede rejsende har liggeunderlag med på dæk og tager en lur i den monotone summen fra færgens motorer. Her slænger hunde sig under bænkene og gør højt, når de får færten af hinanden. En gruppe unge kvinder i farvestrålende hjemmestrik læser i solen og spiser pastasalat fra medbragte plastikbøtter. Men man kan også gå under dæk, hvor det lille cafeteria med stribede gardiner byder på kolbekaffe, klassisk dansk smørrebrød og chokoladebarer.

Da land langt om længe er i sigte, stiller de rejsende sig ved rælingen og vinker eksalteret til folk på havnen, der står klar til at hente deres gæster på cykler, i biler og endda i en traktor med foret lad. Vi, ingen venter på, svinger vandrerygsækkene over skuldrene og træder fra borde til kommentaren fra en øboer: *"Hold da op, der er mange med ombord i dag"*.

Det tynder ud mellem de cirka fyrre færgerejsende, der sætter kurs mod permanente hjem og lånte sommerhuse. To biler forsvinder hastigt op ad hovedvejen, så en knallert, traktoren tøffer efter, et par cykler sætter knirkende i gear, og så er det bare os på gåben. Efter godt en kilometer er alle drejet af på deres respektive stier, og vi er de sidste på vejen ind i øjunglen af enebær og bjergfyr. Der dufter af harpiks, en hare smutter ud af øjenkrogen, og vi går midt på vejen - den ene af to asfalterede på øens 22 kvadratkilometer.

PÅ KANTEN AF ØRKENEN

De træbeklædte sommerhuse putter sig i blødt, lysende rensdyrslav, alle uforstyrrede og tilbagetrukne. Man ser dem typisk først, når de tilkendegiver sig med en postkasse ude ved vejen. Her findes ikke dårlig beliggenhed.

Og bjælkehytterne er som den tidslomme, taxachaufføren beskrev: På Kistehøjvej ligger et lille, sort hus på kanten af ørkenen. Taget er kamufleret af mos og forblæst græs. Her er køkken og bad efterladt i halvfjerdserne med gamle låger, armaturer i avocadogrøn og fraværet af en opvaskemaskine. Kaffekopper og tallerkener er lidt umage og skårede, knivene sløve, men skabene bugner af redskaber og service samlet over årtier. Tre vinoplukkere og fire ostehøvle siger noget om sommerhusdiæten.

I en tid med hurtige trends, IKEA-samlemøbler og overforbrug får genstande og materialer på Anholt lov at leve til deres dages ende. Alt nyt skal fragtes herover med den lille færge, der kun sejler mandag, tirsdag, torsdag og fredag, så her bruges og genbruges.

Vi finder os til rette på kanten af ørkenen. Her er så stille, at det næsten trykker på trommehinderne. Radioen bølger lidt ind og ud af frekvenserne. En lille flok myrer danser sejrsdans om krummerne fra vores morgenbrød. Det lille TV er til at overse, streamingtjenester er ikkeeksisterende. Vi ender nok med at slukke for flimmeren og spille terninger på sofabordet i stedet, skænke et ekstra glas rødvin. Eller kigge ud over ørkenen.

Fuglelydene er næsten tropiske. Som amatørornitologer spejder vi mod himlen og googler "fugle på Anholt". En rovfugl – internettet siger rørhøg - cirkler over ørkenen. Ingen harekilling kan vide sig sikker. Leder man længe nok, finder man sikkert en kikkert i hvert eneste sommerhus, så man kan betragte de svævende jægere.

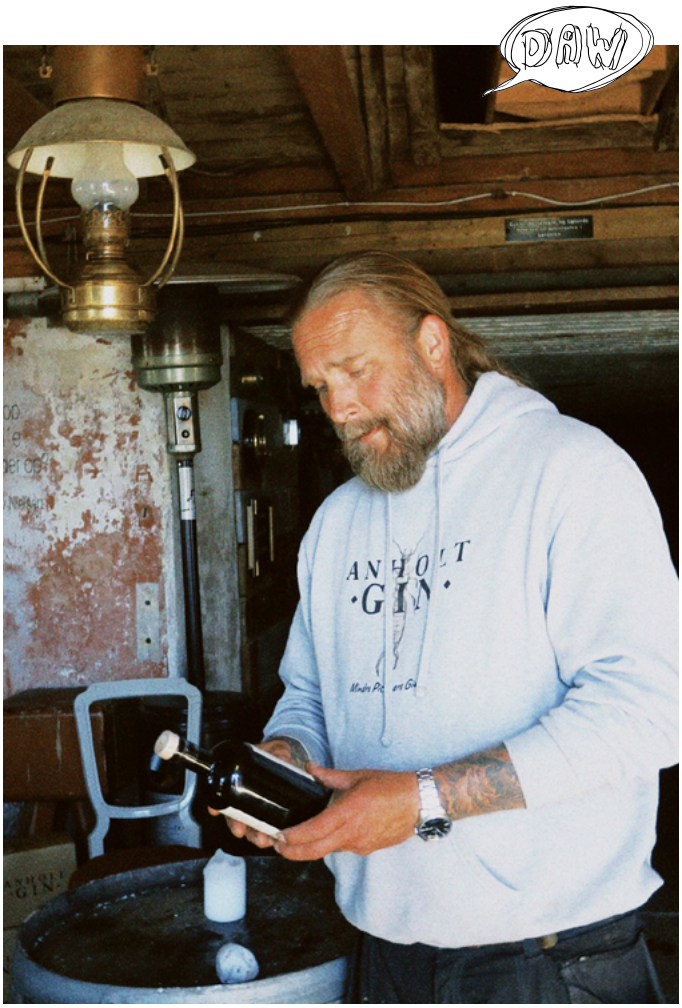

DISCLAIMER:

Hold dig væk fra Anholt i uge 27-35. I højsommeren er øen fyldt med sommergæster. Overnatningssteder bookes lang tid i forvejen, havnen er tæt pakket, og restauranter og barer holder åbent til sent på natten. Besøg i stedet øen udenfor højsæsonen, hvor tempoet er lavere, overnatningsmulighederne flere, og der er bedre plads til at opleve naturen, mørket og stilheden.

BRANDMANDEN BRYGGER GIN

Øen er dækket af enebærbuske, og de tjener til bedste formål: Øboeren Jakob Kjærgaard destillerer en prisvindende gin af bærrene og øens exceptionelt rene grundvand. Under sloganet "Mindre pis, mere gin" har han i et årti udviklet årets gin med den karakteristiske sandørentvist på etiketten. Den samme, som han har tatoveret på sin højre hånd, over sine fem børns initialer.

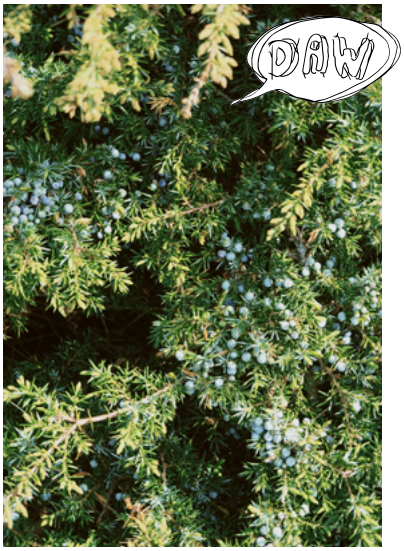

Jakob, med titlerne ginbrygger/brandmand/tømrer/barejer, har boet på Anholt siden 2006. En fiks idé om et barselseksil på en næsten øde ø blev til tyve år og fire børn mere - og nu kommer han nok ikke herfra, siger han med et smil. Kæresten Signe Hylby, sygeplejerske/giftefoged/skribent på Anholt-posten og tidligere museumsinspektør har selv familiehistorik på øen. De to har utallige titler på CV'et, og sådan er det på Anholt, bedyrer Jakob: *"Man skal ville det. Og man giver sig i kast med det arbejde, der er."* Med 127 øboere, hvoraf flere er børn og ældre, er arbejdsstyrken ikke stor, og de driftige hænder må tage fra for at få det lille samfund til at fungere. Jakob Kjærgaard er således også postmand.

ØENS YDERPUNKTER

I sommermånederne summer øen som en hidsig bikube. Havnen flyder over med sejlbåde fra resten af Danmark, fra Sverige og Tyskland. Det siges, at den lille idylliske lystbådehavn har plads til 200 både - men at 600 fortøjes i forlængelse af hinanden, når sommeren peaker i uge 30. Hytterne er lejet ud længe forinden, campingpladsen er proppet, og der slås telte op på hver en græsplet. Havnekontoret har set sig nødsaget til at skilte med, at soundbokse er forbudt. Ethvert skur omdannes til bar og restaurant, og de lokale arbejder solen sort for at servicere de omtrent 60.000 gæster. Der er dans på Orakelbar, jomfruhummere på kajen og iskolde gin & tonics på Dørken. Til hverdag er ordensmagten ikke at finde på øen, men i sommermåneder udstationeres et par af fastlandets betjente her for at holde de lyse nætter under kontrol.

Det sidste visit fra omverdenen kommer i oktober. De enestående enebær skal plukkes i uge 42. Her valfarter mere end 200 frivillige fra fastlandet gladeligt til øen, camperer, hænger ud og samler bær. De belønnes enebærrenes vægt i specialproducerede ginflasker, der aldrig sættes til salg.

Efter enebærugen og frem til påske ser man ikke skyggen af en turist. Vi nyder majsolen, drister os til at spise årets første morgenmad udenfor, har endda indledt badesæsonen med et hastigt havdyp - men gyser lidt ved tanken om, hvordan her er en forblæst februardag. Træernes afbøjede retning vidner om vinterblæst. De slidte gamle sommerhuse, som er charmerende i en støvet solstråle, kunne sagtens fremstå hjemsøgte en dag i november, når den danske sol går ned kl. 15.30.

”Sommeren er helt ekstrem. Og vinteren er tilsvarende ekstremt stille. Men jeg tror, der er brug for det. Begge dele ville tage livet af dig, hvis du ikke havde kontrasten”

— Jakob Kjaergaard, ginbrygger/brandmand/tømrer

Jakobs ginbar Dørken er et af sommerens brændpunkter. Anholts primære omsætning kommer fra turisme, og det er i sommerdagene, at pengene skal tjenes. Øboerne kunne ikke være gæsterne foruden. Ginbryggeren trækker lidt på det, da vi spørger, om han rent faktisk bryder sig om ræset i højsæsonen: *”Det er lige fra den ene yderlighed til den anden. Sommeren er helt ekstrem. Og vinteren er tilsvarende ekstremt stille. Men jeg tror, der er brug for det. Begge dele ville tage livet af dig, hvis du ikke havde kontrasten”*. Og det er nok den sydende sommer, der forhindrer dem i at få økuller i den mørke, stille vinter.

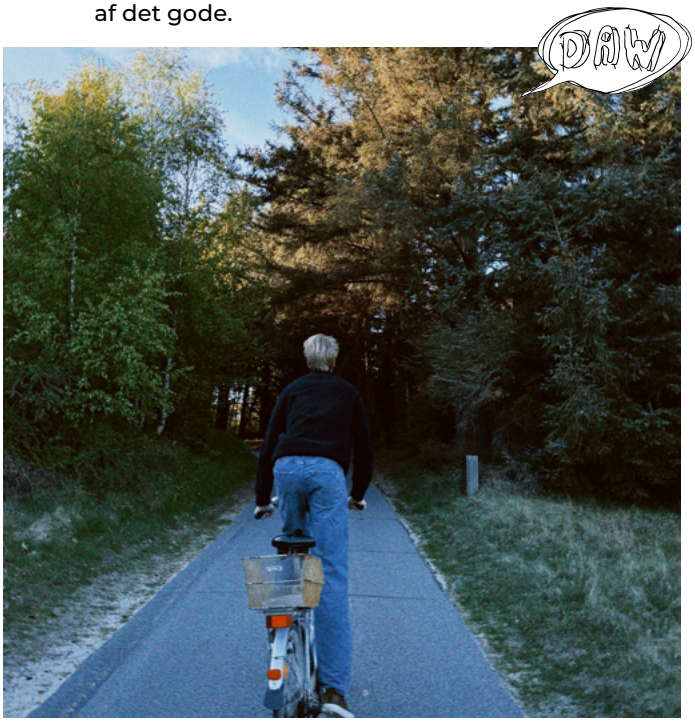

Hvad laver man mon, når vinteren kommer? Jakob gnægger lidt og siger, at de lukker Anholt: *”Men det, folk ikke ser er, at vi jo er et samfund, der skal løbe rundt. Og vi har alle de funktioner, der skal være i et samfund: Hjemmeplejen, skolen, kirken, brandvæsnet, fiskeriet, købmanden. Og vi har sådan set endnu mere at lave, for vi kan ikke forvente hjælp fra nabobyens brandvæsen eller handle et andet sted”*. En “pukkel af arbejde” ophobes over den travle sommer. Om vinteren går tiden med at sørge for, at øen består. *”Men ja, livet går langsommere. Det er der, de nære relationer bliver essentielle”*.

GLANSBILLEDE OG GLASERET GRIS

Vi var forberedte på, at der ikke var en eneste åben beværtning udenfor højsæsonen. Der dufter dog dejligt af Dengs Thaimad fra en interimistisk tilbygning til et parcelhus. Og på færgens opslagstavle så vi, at Spiseriet har åbent på nøje udvalgte dage. Vi booker bord, og da aftenen oprinder, okser vi på rustne cykler Gennem Landet (bogstavelig talt, det hedder vejen), og dukker op til en collage af konstruktioner, der tilsammen udgør Spiseriet: En van med vindue udgør baren, en stor container med luge agerer toptunet køkken, et mageløst drivhus med omtrent 14 siddepladser er selve restauranten. Henslængte havemøbler foran fungerer som beach lounge. Og hvor end man sætter sig, forkæles man af den smukkeste udsigt. Som et dansk guldaldermaleri glimter havet lokkende, indrammet af hvide klitter med vajende marehalm. Solen går ned for øjnene af os og kaster et gyldent skær på den ene servering efter den anden; danske østers, finsk fiskesuppe med bæredygtigt fanget, dansk mørksej, georgisk khinkali med krydret indre, fedtet, sprød gris og cambodiansk peber – postkort fra hele verden, som ægteparret Kat og Jacob har taget med hjem til dette danske glansbillede. Når Anholt bliver stille, rejser de til Balkan, Asien, Paris og stiller deres appetit på storbyernes lys og lyd – og finder inspiration til menukortet. Mens vi spiser storslået verdensmad på denne næsten øde plet i Kattegat, kommer en svane duvende forbi, og det er næsten for meget af det gode.

Her låser man ikke sin cykel, så selvfølgelig står de stadig lænet op ad marehalmen, præcis hvor vi efterlod dem. Vi slingrer hjem, og et par rådyr ser fornærmede op. De har tydeligvis lige så meget ret til at færdes på grusstien i tusmørket, som vi har.

TID TIL AT TÆLLE STJERNER

Vi går tidligt i seng i den lyse maj-nat, men vågner 01.49. Svage glimt fra ovenlysvinduet minder os om, hvad nattehimlen her byder på. Vi svøber os i de lune dyner og går ud i den kølige nat. Læner hovedet tilbage i solstolene på den lille terrasse og ser op: Uendeligt mange stjerner skinner fra den uforstyrrede himmelbue. Her kan man godt forstå, at fortidens folk følte sig omsluttet af en hvælvende kuppel med stjerner drysset på. Anholt er anerkendt for sin stjernehimmel, fordi øen ligger så afsides, langt fra storbyers lysforurening. I 2025 blev øen officielt Dark Sky-certificeret som et af verdens bedste steder at se stjerner. En anerkendelse, kun omtrent 200 steder i verden kan bryste sig af.

Vi lukker atter øjnene i den lille cigaræske af et sommerhus, udmattede af frisk havluft og gin & tonics. Der er ingen planer for morgendagen. Måske en kalaha-turnering. En vandretur gennem ørkenen til fyret. Der går rygter om en strandet hval ved Flakket. Og så skal vi huske at købe kaffe, inden købmanden holder fyraften kl. 12.

FAKTA OM ANHOLT:

- **Placering:**
  Midt i Kattegat, mellem Danmark og Sverige
- **Areal:** 22 km²
- **Beboere:** 127
- **Gæster årligt:** 50.000-60.000
- **Asfalterede veje:** 2
- **Sådan finder du vej:**
  Færge fra Grenaa eller fly fra Roskilde
- **Gå ikke glip af:**
  Ørkenen, Dark Sky, jomfruhummerfiskerne på havnen, gin & tonics og hjemmebagte kanelsnegle i et sommerhus med dårlig wifi og god udsigt.

BRUG AF MATERIALET:
DAW er udviklet til fri fornøjelse i alle relevante sammenhænge, der formidler, omtaler eller markedsfører Aarhusregionen. Brug det lystigt dér, hvor det kan inspirere, skabe fordybelse, give synlighed og sende gode fortællinger videre. I denne sammenhæng dækker "materialet" over alt indhold stillet til rådighed via DAW. Materialet er skabt med omtanke, og anvendelse skal derfor ske under følgende forudsætninger: Rettighederne til materialet tilhører VisitAarhus og/eller de angivne ophavspersoner. Materialet må ikke ændres, forkortes, omskrives eller brydes op uden forudgående aftale med VisitAarhus. Det må heller ikke trykkes, videresælges eller anvendes i kommercielle udgivelser med fortjeneste for øje uden skriftlig accept fra VisitAarhus. VisitAarhus samt de angivne ophavspersoner skal altid krediteres tydeligt ved brug af materialet. Vi vil meget gerne se, hvor materialet får liv. Send derfor gerne et link, en kopi, et billede eller en flaskepost til mhg@visitaarhus.com, når materialet bliver brugt.